

8:30 | **התכנסות וכיבוד** (קומה 3- בניין דן דוד)

9:30 | **מושבי בוקר א'**

"חידושים" (קומה 3- אודיטוריום דוידסון)
חידושים במחקר הארכיאולוגי א' (קומה 3- חדר 301)
חיי היום-יום (קומה 2- חדר 201)
ארכיאולוגיה ניסויית (קומה 2- חדר 202)
פולחן וסמליות (קומה 2- חדר 203)

11:00 | **הפסקת קפה**

11:30 | **מושבי בוקר ב'**

חידושים במחקר הארכיאולוגי ב' (קומה 3- אודיטוריום דוידסון)
על כלים ואנשים (קומה 3- חדר 301)
המטבח הקדום (קומה 2- חדר 201)
"לא על המחקר לבדו" (קומה 2- חדר 202)
מבט חדש על חפירות ישנות (קומה 2- חדר 203)

13:00 | **הפסקת צהריים**

14:00 | **מושבי אחר הצהריים**

עולם השאול (קומה 3- אודיטוריום דוידסון)
חידושים במחקר הארכיאולוגי ג' (קומה 3- חדר 301)
כתב וכתובות (קומה 2- חדר 201)
בעלי חיים בפולחן (קומה 2- חדר 202)
אדם וסביבה (קומה 2- חדר 203)

15:30 | **הפסקת קפה**

16:00 | **מושב מליאה באודיטוריום דוידסון**

ברכות ותודות
ההיסטוריה של המחקר בארץ-ישראל ופניה לאן

17:30 | **הפסקת קפה**

17:45 | **פאנל חוקרים - הארכיאולוגיה לאן** בהנחיית גיל ליטמן

19:30 | **שיח ארכיאולוגי על כוס יין**

לשאלות נוספות: archaeologicalcongress@gmail.com

להרשמה לחצו: [הקונגרס הארכיאולוגי ה-48 בישראל](#)

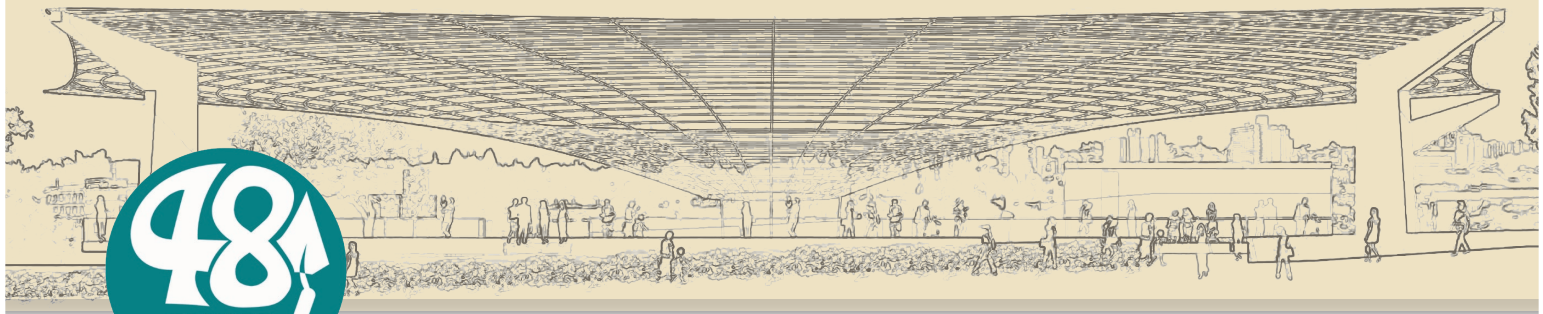

תכנית הקונגרס הארכיאולוגי ה-48 בישראל

3 באפריל 2023
י"ב בניסן התשפ"ג

הקריה הלאומית
לארכיאולוגיה של
ארץ-ישראל על שם
ג'יי וג'יני שוטנשטיין,
קריית המוזיאונים,
ירושלים

מושבי בוקר א'

11:00 – 9:30

קומה 3 - אודיטוריום דוידסון

"חידושים" יו"ר הלל גבע (החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה)

מבנה ציבורי מימי הבית השני למרגלות השער המשולש

עוזי ליבנר (האוניברסיטה העברית בירושלים)

יסודות הכותל הדרומי של מתחם הר הבית: מבט מחודש לאור החפירות החדשות ליד הפינה הדרומית

מערבית של המתחם

רום נבות (רשות העתיקות), איילה זילברשטיין (רשות העתיקות), יובל ברוך (רשות העתיקות), הלן מכלין (רשות העתיקות)

מקוואות מימי מרד החורבן במבנים הרודיאניים

אבי סולומון (חוקר עצמאי)

הכותל המערבי ומעבר לו - ממצאים חדשים של שיקוף מכ"ם חודר קרקע

אורי בסון (אוניברסיטת חיפה וגיאוסינס בע"מ), עומרי נחום (אוניברסיטת חיפה וגיאוסינס בע"מ)

כרונולוגיית פחמן 14 לתקופת הברזל בירושלים

יוהנה רגב (מכון ויצמן למדע), ג'ו עוזיאל (רשות העתיקות), יובל גדות (אוניברסיטת תל אביב), יבגניה מיניץ (מכון ויצמן)

למדע), ליאור רגב (מכון ויצמן למדע), אליזבטה בוארטו (מכון ויצמן למדע)

קומה 3 - חדר 301

חידושים במחקר הארכיאולוגי א' יו"ר נחום שגיב (המכללה האקדמית אשקלון)

החפירות בעוג'ה אל פוקא בבקעת הירדן

דוד בן-שלמה (אוניברסיטת אריאל)

אוסף העתיקות של אנטונין קפוסטין

אולגה פרימקוב (אוניברסיטת בר-אילן)

יישוב כפרי בחורבת אסעד (מתקופת הברזל, התקופה ההלניסטית ועד סוף התקופה הרומית)

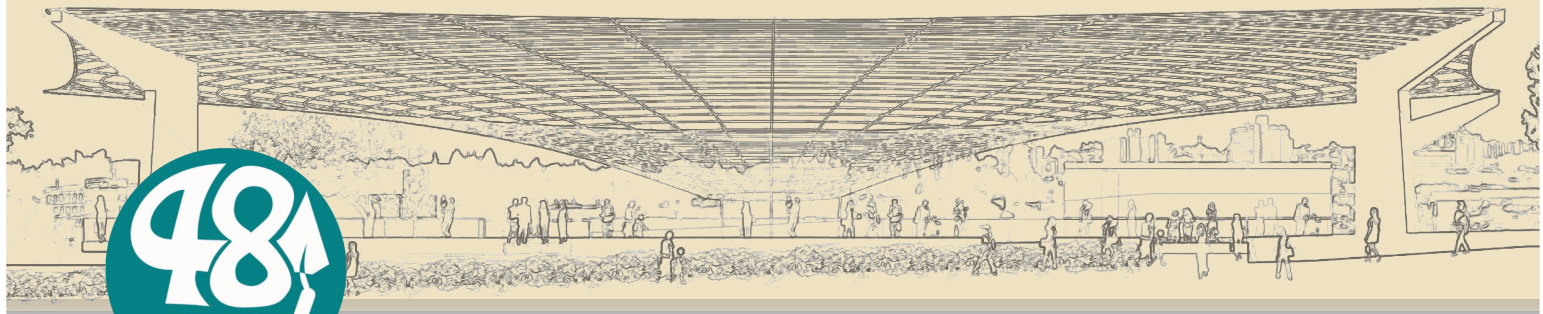
אמאני אבו חמיד (רשות העתיקות)

לדמותה של בירת טופארכיה - ממצאי עונת החפירות הראשונה בתל תבנה

אברהם טנדלר (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן), דביר רביב (אוניברסיטת בר-אילן)

היישוב היהודי משלהי תקופת בית שני בבאר שבע ומיקומו במערך הכפרי של דרום יהודה

שירה ליפשיץ (רשות העתיקות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב), פטר פביאן (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

קומה 2- חדר 201

חיי היום-יום יו"ר רינה סלגם (האוניברסיטה העברית בירושלים)

תרבות חומרית בשכונת המוגרבים בירושלים במהלך המאות הי"ט - הכ' לספירה

ברק מוניקנדס-גבעון (רשות העתיקות), אורטל כלף (רשות העתיקות), ג'וליה רוקבלה (רשות העתיקות), יסמין סנטו (רשות העתיקות), רבקה אטלן (רשות העתיקות)

חידושים בחקר מקוואות בית שערים לאור החפירות האחרונות

עדי ארליך (אוניברסיטת חיפה)

חושפים את דרך המשי הישראלית: אריגי כותנה ומשי מנחל עומר בעונת החפירות 2022, יחסי מסחר בין

מזרח ומערב בתקופה האסלאמית הקדומה

אורית שמיר (רשות העתיקות), רועי גילי (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב), בריט הילדברנדט (אוניברסיטת גוטינגן, גרמניה), נופר שמיר (אוניברסיטת חיפה), גיא בר-עוז (אוניברסיטת חיפה)

בין התנגדות לאימוץ: ממצאי תרבות הרחצה הרומית בחברה היהודית בשלהי ימי הבית השני ובין המרידות

דויד גורביץ' (אוניברסיטת חיפה)

"קח לך אישה ובנה לה בית": נשים במרחב הכפרי של ארץ-ישראל תחת הסולטנות הממלוכית, מבט

ארכיאולוגי

נוהר שחר (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן)

קומה 2- חדר 202

ארכיאולוגיה ניסויית יו"ר רחל בר-נתן (רשות העתיקות)

ייצור זכוכית רומית עם חולות מארץ-ישראל: מחקר ניסויי, תוצאות ראשוניות

עדי אליהו-בהר (אוניברסיטת אריאל)

ספינת הרפליקה מעגן מיכאל 2

דבי צויקל (אוניברסיטת חיפה)

חימום צור ממבט הארכיאולוגיה הניסויית: שיטות, מתודולוגיה ופרשנויות

דמיטרי ייגורוב (רשות העתיקות)

מים כמשאב אסטרטגי במרחב השומרון - המקרה הייחודי של דיר סמען: מערכת המים שפועלת זה

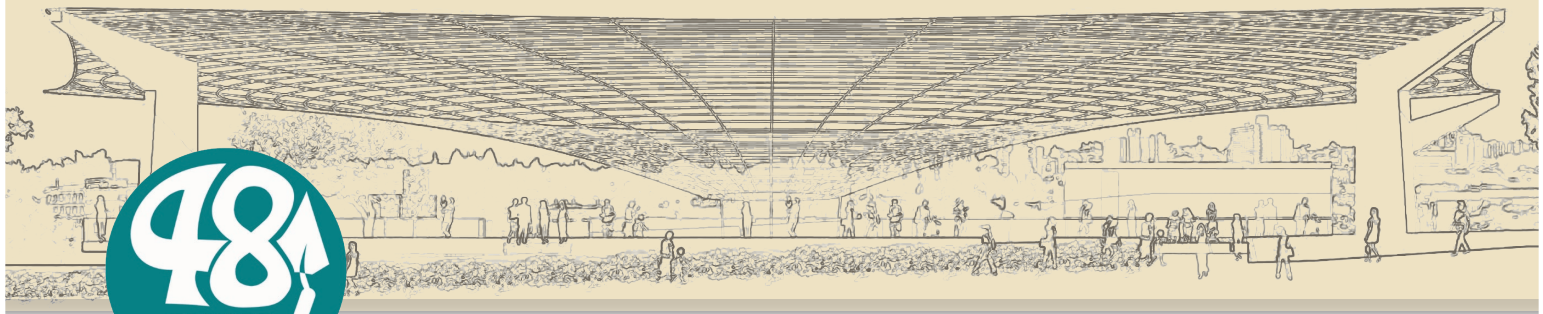
1,500 שנה

יאיר אלמקייס (אוניברסיטת אריאל)

קצבים פליאוליתיים: ניתוח סימני שימוש, שיירים אורגניים וארכיאולוגיה ניסויית לטובת זיהוי השימוש

בכלי צור מהאתר האשלי רבדים

רן ברקאי (אוניברסיטת תל אביב)

קומה 2- חדר 203

פולחן וסמליות יו"ר נורית פייג (רשות העתיקות)

העיר והמיתוס

גבריאל מזור (רשות העתיקות), ואליד אטרש (רשות העתיקות)

"הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה" - כלי נגינה בפולחן הפלשתי

שושנה גוטרמן (אוניברסיטת בר-אילן), שירה אלבז (אוניברסיטת בר-אילן), אהרן מאיר (אוניברסיטת בר-אילן)

קצת אחרת - צלמיות עמוד יהודאיות יוצאות מן הכלל

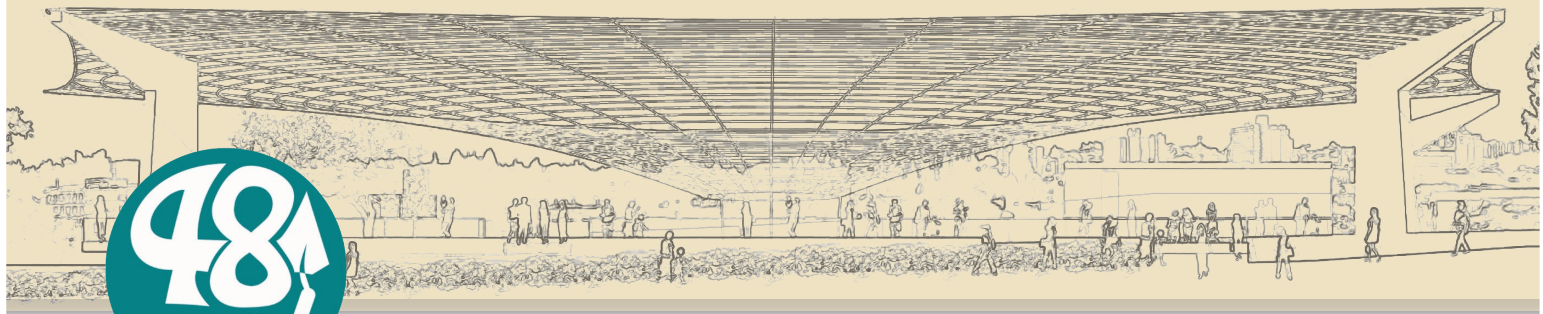
דבי בן-עמי (רשות העתיקות), רז קלטר (אוניברסיטת הלסינקי, פינלנד), שלומית וקסלר-בדולח (רשות העתיקות)

חידת "הפכיונים" של יבנה

ברוך יוזפובסקי (רשות העתיקות), פבלו בצר (רשות העתיקות), דניאל וורגה (רשות העתיקות)

מה האינטרס להיכנס? מערות עמוקות כפורטל לעולמות אחרים

יפית קידר (אוניברסיטת תל אביב)

מושבי בוקר ב'

11:30 – 13:00

קומה 3- אודיטוריום דוידסון

חידושים במחקר הארכיאולוגי ב'

יו"ר איוון פרידמן (אוניברסיטת בר-אילן)

חותם טביעה מחורבת חרסיס-שער הגיא: היבטים אמנותיים, סמליים ותרבותיים בקשר בין דרום הלבנט

ומסופוטמיה באלף השישי-החמישי לפסה"נ

אנט לנדס-נגר (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן), יצחק פז (רשות העתיקות)

חפירות חצור: תוצאות עונה 2022

איגור קריימרמן (האוניברסיטה העברית בירושלים)

הארכיאולוגיה של יהוד: קורותיו של האתר מן התקופה הכלקוליתית המאוחרת ועד העת החדשה

גלעד יטאח (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן)

המחקר המחודש בכנסייה שליד שער ירושלים בתל אשקלון

רפאל (רפי) לואיס (אוניברסיטת חיפה, המכללה האקדמית אשקלון), צ'צ'יליה מ.ר. לוסקי (אוניברסיטת פירנצה, איטליה)

מנצרות לאסלאם: שינויים דתיים, חברתיים ופוליטיים המשתקפים ממצאי החפירות ברהט

אורן שמואלי (רשות העתיקות), אלנה קוגן זהבי (רשות העתיקות), נח דוד מיכאל (רשות העתיקות)

קומה 3- חדר 301

על כלים ואנשים

יו"ר מלכה הרשקוביץ (האוניברסיטה העברית בירושלים)

המעבר מהתקופה הביזנטית המאוחרת לתקופה האסלאמית הקדומה בראי הממצא הקרמי: המחסנים

בסמוך לשער הצפוני-מזרחי בניסה סקיתופוליס

דבורה סנדהוס (רשות העתיקות)

תאריכים ותפקידים של כלי קוראיה בדרום הלבנט לאור עדויות חדשות מבקעת תמנע

אסף קליימן (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב), סבינה קליימן (אוניברסיטת תל אביב), ארז בן-יוסף (אוניברסיטת תל אביב)

הצעה לזיהוי מבנים מיושבים בתקופה הממלוכית בגליל כאכסניות לעולי רגל נוצרים

ירדנה אלכסנדר (רשות העתיקות), עדנה שטרן (רשות העתיקות, אוניברסיטת חיפה)

הלוגיסטיקה של העלייה לרגל וקורבנות מבושלים בסירים חד פעמיים

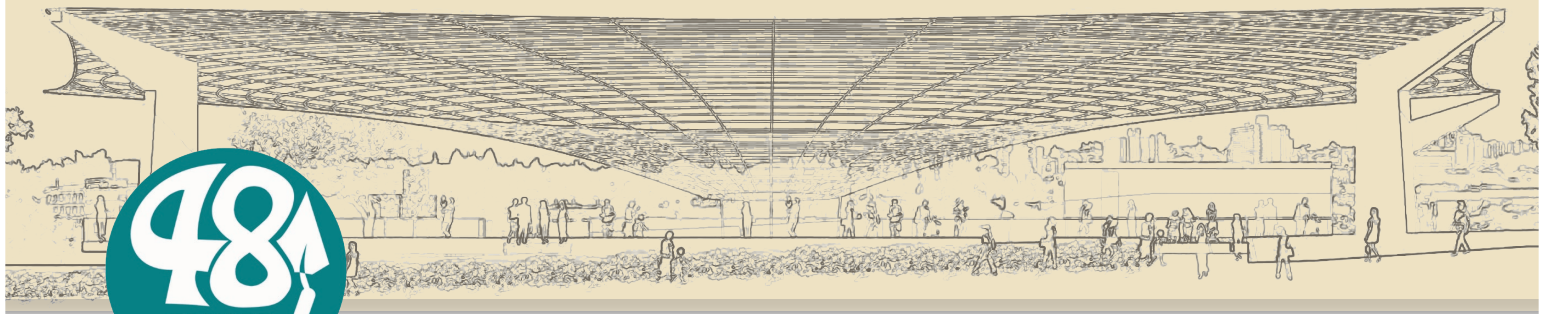
עומרי עבאדי (האוניברסיטה העברית בירושלים)

עדויות חדשות לטביעות אצבע של קדרים בתקופת הברונזה המאוחרת: הדמוגרפיה של יוצרים חלוקות

עבודה בתל בורנה

יצחק שי (אוניברסיטת אריאל), קנט פאולר (אוניברסיטת מניטובה, קנדה), כריס מקיני (גשר מדיה), ג'ון רוס (אוניברסיטת

אריאל)

קומה 2 - חדר 201

המטבח הקדום יו"ר אנה בלפר-כהן (האוניברסיטה העברית בירושלים)

על הקשר בין תזונה, אבולוציה ותרבות בפרהיסטוריה

מיקי בן דור (אוניברסיטת תל אביב), רן ברקאי (אוניברסיטת תל אביב)

טכנולוגיות עיבוד מזון בברזל ב' - ניתוח טיפולוגי של מכלול כלי האבן מחורבת ראש זית בגליל

שי שמש (אוניברסיטת חיפה), איילת גלבוע (אוניברסיטת חיפה), דני רוזנברג (אוניברסיטת חיפה)

נייד כלקוליתי

יעל עבאדי-רייס (רשות העתיקות), רבקה חזן (אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת דלפט, הולנד), דניאל וורגה (רשות העתיקות)

מרק צבים: מכלול הצבים מהיחידות התחתונות בנשר רמלה

זהר תורג'מן-יפה (רשות העתיקות, אוניברסיטת חיפה), יוסי זיידנר (האוניברסיטה העברית בירושלים), ראובן ישורון (אוניברסיטת חיפה)

זיהוי, הפקה ושחזור של מיקרואורגניזמים שהיו חלק מתהליך ייצור מזונות ומשקאות מותססים בארץ-ישראל בעת העתיקה

יצחק פז (רשות העתיקות)

קומה 2 - חדר 202

"לא על המחקר לבדו" יו"ר יגאל ישראל (רשות העתיקות)

שינוי תודעתי בקשר שבין ארכיאולוגיה לבין החברה הערבית: מרחב צפון כמקרה מבחן

כמיל סארי (רשות העתיקות), איאד בשארארת (רשות העתיקות)

שימור אתר ארכיאולוגי "במרחב מבוכה"

אמנון בראור (אוניברסיטת תל אביב), גבי בומויט (אוניברסיטת תל אביב)

ארכיאולוגיה כמשאב חינוכי-ערכי: על התרומה של העתיקות לקהילה

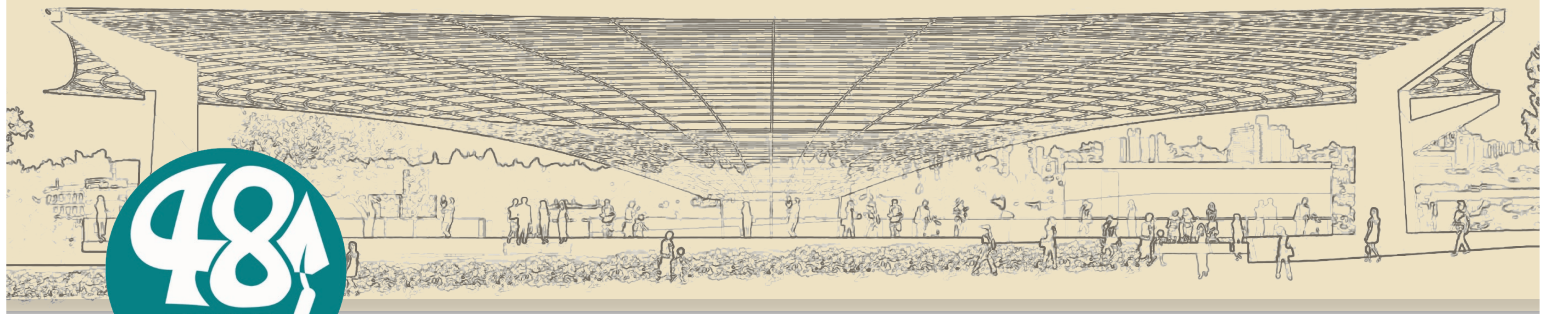
הראל גוטפריינד (אוניברסיטת אריאל), עינת עמבר-ערמון (רשות העתיקות)

מסתכלים קדימה: מודל חדשני לניהול אתרי תיירות ארכאולוגיים

נרית קורן-לורנס (המרכז האקדמי לחינוך וחברה אורנים)

"על האש" שימור ושחזור הבזיליקה הרומית בגן לאומי אשקלון

עידו רוזנטל (רשות העתיקות)

מבט חדש על חפירות ישנות יו"ר אדריאן בועז (אוניברסיטת חיפה)

קיצ'נר, קונדר וראשית חקר הדולמנים בארץ-ישראל

אורי ברגר (רשות העתיקות, אוניברסיטת חיפה), גונן שרון (המכללה האקדמית תל חי)

גילוי גרם המדרגות המונומנטלי הארבעה-כיווני של הקשת הגדולה (קשת רובינסון): סקירה היסטורית

וויאנה רות מוסקוביץ (האוניברסיטה העברית בירושלים)

"כמו גשר על פני מים סוערים": תל עתרת בתקופה ההלניסטית לאור חפירת רוני אלנבלום ז"ל

רועי צבר (האוניברסיטה העברית בירושלים)

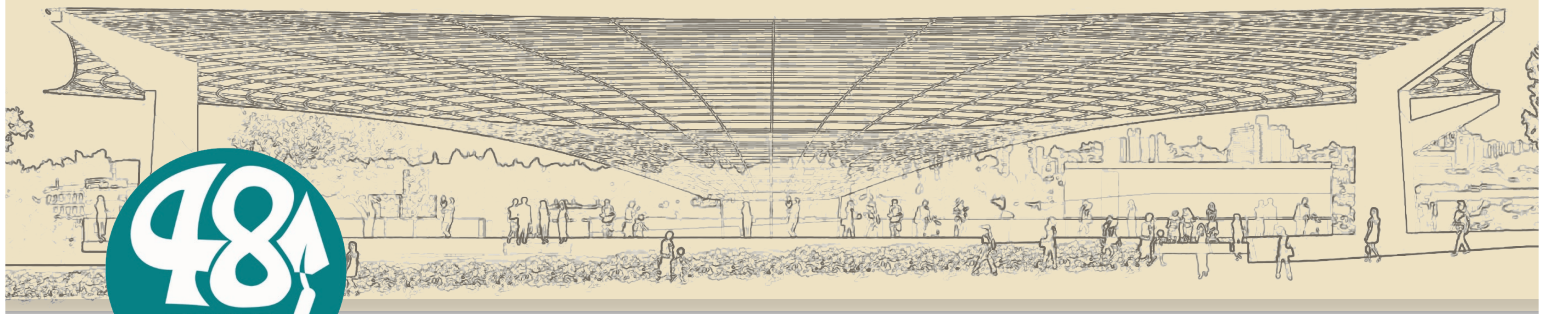
החזית המערבית של במת המקדש של אוגוסטוס ורומא בקיסריה - חפירות, שימור והתאמת השטח

למבקרים

פטר גנדלמן (רשות העתיקות), דניאל אובחצירה (רשות העתיקות)

חפירות בנימין מזר בעין גדי (1961-1965): מבט מחודש על שרידי תקופת הברזל בתל גורן

אברהם משיח (האוניברסיטה העברית בירושלים)

מושבי אחר הצהריים

15:30 – 14:00

קומה 3- אודיטוריום דוידסון

עולם השאול יו"ר עוזי דהרי (רשות העתיקות)

החפירות המחודשות בבית הקברות בפלמחים: היבטים על המורכבות של הקבורה הכלקוליתית הע'סולית

בדרום הלבנט

אמיר גורזלזני (רשות העתיקות)

מכלול ייחודי של קבורת אופרה מתקופת הברזל 2, שנמצא בחורבת טבת, עמק יזרעאל

עומר פלג (אוניברסיטת תל אביב), עומר סרגי (אוניברסיטת תל אביב)

קבר, כוך וגלוסקמה - התפתחות הקבורה המשפחתית ומוסד המשפחה מראשית התקופה החשמונאית

ועד סוף ימי בית שני

איל רגב (אוניברסיטת בר-אילן), עמרי עבאדי (האוניברסיטה העברית בירושלים)

תכשיטים ממערות קבורה בהר הצופים ובהר הזיתים, ירושלים

איילת גרובר (רשות העתיקות), איילת דיין (רשות העתיקות), יובל ברוך (רשות העתיקות)

בית הקברות היהודי העתיק בצפת: כתובות קבורה מן המאות ה-15-17 לסה"נ

יוסף סטפנסקי (רשות העתיקות)

קומה 3- חדר 301

חידושים במחקר הארכיאולוגי ג' יו"ר דן בהט (אוניברסיטת בר-אילן)

סקר השימור של צפת

אבישי עוז (רשות העתיקות), אלכסנדר ויגמן (רשות העתיקות), מאיה עובדיה (רשות העתיקות)

חפירות מחודשות במערת אמירה, נחל עמוד

נטליה גובנקו (רשות העתיקות), עומרי ברזילי (רשות העתיקות), ישראל הרשקוביץ (אוניברסיטת תל אביב), הילה מאי

(אוניברסיטת תל אביב)

תל שילה בתקופת הברזל 2

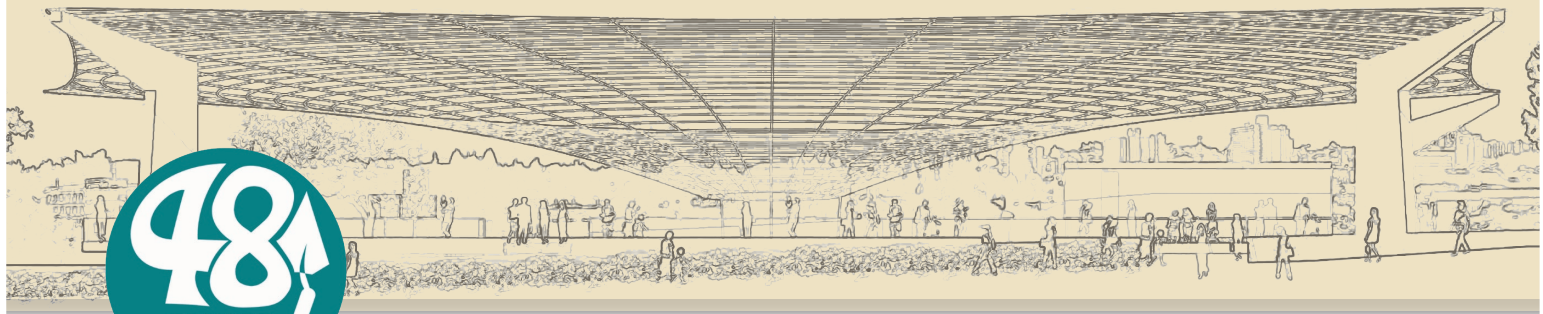
רעות לויתן בן אריה (קמ"ט ארכיאולוגיה, אוניברסיטת אריאל)

תל אל-פארה (דרום), בחינה מחודשת של שכבות הברונזה המאוחרת באתר ובבתי קברות

בת-עמי נוימאיר-פוטשניק (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

תהליכים גיאו-פוליטיים בשפלת יהודה בתקופת הברזל 2: שכבת חורבן בתל בורנה ומשמעותה

קטיה אפלבוואם (אוניברסיטת אריאל), אהרון טבגר (אוניברסיטת אריאל), יצחק שי (אוניברסיטת אריאל)

קומה 2- חדר 201

כתב וכתובות יו"ר שמואל אחיטוב (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

אם הקירות היו יכולים לדבר: גרפיטי בכנסיות בעולם הצלבני

אלינור מילשטיין (אוניברסיטת תל אביב)

הכתובת החדשה על המסרק מלכיש והשפעתה על הבנתנו את התפתחות הכתב הכנעני

דניאל ויינשטוב (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

גילוייה מחדש של כתובת קבר של בית החולים הפטריארכי בירושלים

מורן חג'בי (רשות העתיקות), נועם בר-דוד (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן)

תווי יוצר על כלי החרס מעין ציפורי בתקופת הברונזה הקדומה

יניר מילבסקי (רשות העתיקות), עתליה פדידה (רשות העתיקות), אלה ירושביץ (רשות העתיקות), ענת כהן-וינברגר (רשות העתיקות), נמרוד גצוב (רשות העתיקות)

מחקר ארכיאומטורגי של קשרי רושמה במטבעות כסף מיהודה ושומרון בתקופה הפרסית המאוחרת

ובתקופה ההלניסטית הקדומה

מעין כהן (אוניברסיטת תל אביב), דנה אשכנזי (אוניברסיטת תל אביב), חיים גיטלר (מוזיאון ישראל), אורן טל (אוניברסיטת תל אביב)

קומה 2- חדר 202

בעלי חיים בפולחן יו"ר יצחק גלעד (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

חזירים, ניסים, פוליטיקה, דת וכלכלה: בית הכנסת העתיק בחוף כורסי

מיכל ארצי (אוניברסיטת חיפה)

הטמנה פולחנית של חלקי בעלי חיים בתקופה הכלקוליתית הקדומה בעין אסור

מירי פינס (רשות העתיקות, אוניברסיטת תל אביב), דינה שלם (רשות העתיקות)

תרומתם של ניסויי ירי לזיהוי שינויים אידיאולוגיים ופולחניים בראשית התקופה הניאוליתית הקדם קרמית ב':

מבט מאתר מוצא

אלה ירושביץ (רשות העתיקות), אנה אייריך-רוז (רשות העתיקות), חמודי חלאילה (רשות העתיקות)

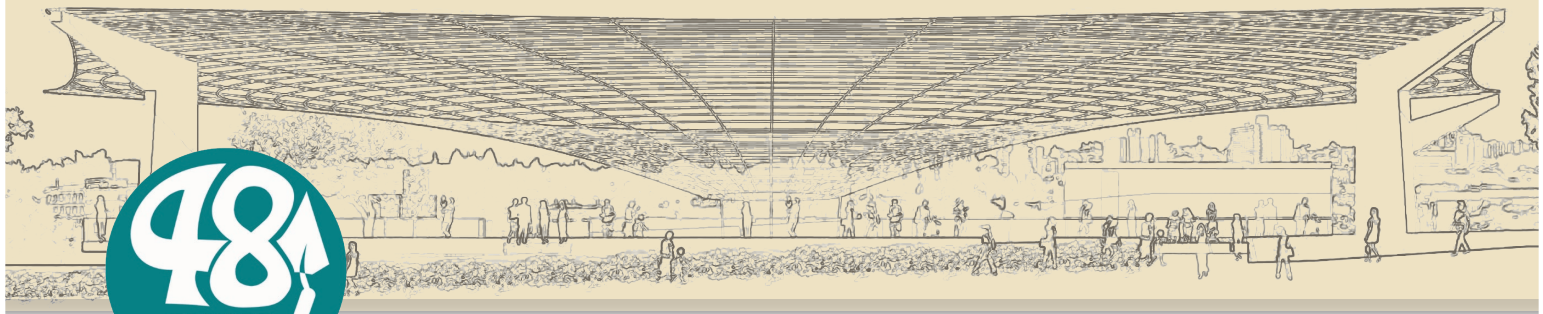
ביצי יען תלויות במבני דת בארץ-ישראל

בנימין סטורצ'ן (רשות העתיקות, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

"חזירים מגויסים": פולחן וזהות תרבותית בירושלים הרומית לאור מצבור לסתות החזירים מאתר קשת

וילסון

לי פרי גל (רשות העתיקות, אוניברסיטת חיפה), תהילה ליברמן (רשות העתיקות, אוניברסיטת בר-אילן), ג'ז עוזיאל (רשות העתיקות)

קומה 2- חדר 203

אדם וסביבה יו"ר מינה וינשטיין-עברון (אוניברסיטת חיפה)

הביות הכפול של הגפן הישראלית, הבנות גנטיות חדשות

אהוד ויס (אוניברסיטת בר-אילן), שיבי דרורי (אוניברסיטת אריאל)

כלכלה מקודשת: ייצור קמענות בשוק מהתקופה העבאסית מדרום להר הבית (חארם אל שריף)

מיכאל טשרנין (רשות העתיקות), יפתח שלו (רשות העתיקות), יובל גדות (אוניברסיטת תל אביב)

אדם, מים, סביבה וארכיאולוגיה

עזריאל יחזקאל (אוניברסיטת תל אביב)

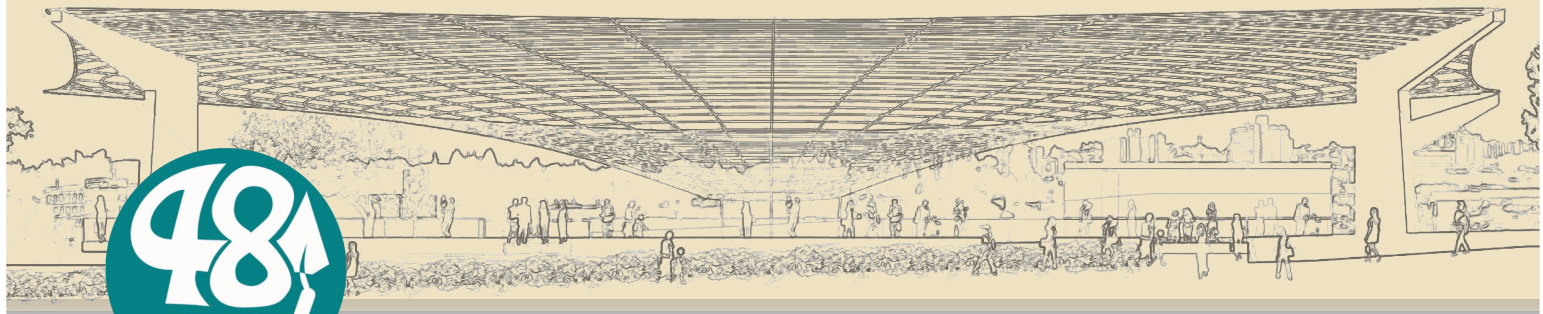
קיסריה כאבן בוחן לסקר סיכונים בערי החוף והנמל העתיקות

יעקב שרביט (רשות העתיקות), פטר גנדלמן (רשות העתיקות), יורם סעד (רשות העתיקות), חי אשכנזי (רשות העתיקות),

רוני שדה (מרכז מיפוי ישראל), אורי קושניר (מכללת סמי שמעון)

ממצא הזיתים מהספינה מעגן מיכאל B (מאות שביעית-שמינית לספירה)

נעם שמרלר (אוניברסיטת חיפה), אלעד בן דור (מכון וולקני), עוז ברזני (מכון וולקני), דבי צויקל (אוניברסיטת חיפה)

מושב מליאה

(לשידור חי לחצו כאן)

20:30 – 16:00

קומה 3- אודיטוריום דוידסון

ברכות ותודות

אלי אסקוזידו, מנהל רשות העתיקות

רונה אבישר לואיס, מנהלת החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה

ההיסטוריה של המחקר בארץ-ישראל וכניה לאן יו"ר יובל ברוך (רשות העתיקות)

ציוני דרך אחדים בהתפתחות חוק העתיקות הישראלי, התשל"ח (1978)

רוני רייך (החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה)

בבואה של ירושלים: העיצוב הארכיטקטוני של מוזיאון רוקפלר

רון פוקס (אוניברסיטת חיפה)

הנוף המשתנה של הארכיאולוגיה הישראלית: מבט היסטורי-סוציולוגי

חיה כץ (המכללה האקדמית כנרת)

מעבדות לארכיאולוגיה מדעית ושימור: יוזמות חדשות

יותם אשר (רשות העתיקות)

הארכיאולוגיה לאן: האם העתיד כבר כאן?

ישראל פינקלשטיין (אוניברסיטת חיפה)

קומה 3- אודיטוריום דוידסון

פאנל חוקרים - הארכיאולוגיה לאן בהנחיית גיל ליטמן

משתתפים:

אורן גוטפלד (א.ג. שירות ארכיאולוגיה בע"מ)

איילת דיין (רשות העתיקות)

אסף יסעור-לנדאו (אוניברסיטת חיפה)

ארז בן-יוסף (אוניברסיטת תל אביב)

גדעון אבני (רשות העתיקות)

יאנה צ'חמביץ (אוניברסיטת בן-גוריון בנגב)

רונה אבישר לואיס (החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה)

שיח ארכיאולוגי על כוס יין